

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. rugpjūčio 31 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės (pranešėja), Danguolės Bublienės ir Jūratės Varanaukaitės, teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **pareiškėjo G. K.** kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2023 m. sausio 17 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjo G. K. prašymą dėl proceso atnaujinimo civilinėje byloje dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių sutuoktinių turto padalijimo klausimo sprendimą atnaujinus bylos dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu procesą, kai tarp buvusių sutuoktinių kyla ginčas dėl turto padalijimo, aiškinimo ir taikymo.
2. Vilniaus regiono apylinkės teismas 2021 m. birželio 2 d. sprendimu civilinėje byloje nutraukė L. K. ir G. K. santuoką ir patvirtino jų pateiktą 2021 m. balandžio 23 d. sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių (toliau – ir Sutartis). Sutarties 2 punktu išspręsti šalių turto ir prievolių padalijimo klausimai. Be kita ko, Sutarties 2.3.1 punkte šalys susitarė, kad „Patalpa – butas (3/5) (*duomenys neskelbtini*)“, esantis (*duomenys neskelbtini*), įgytas dovanojimo sutarties pagrindu, yra laikoma asmenine L. K. nuosavybe. Šalys informuoja, kad šį turtą L. K. perleis G. K. notarinio sandoriu.“
3. Įsiteisėjus teismo sprendimui dėl šalių santuokos nutraukimo, G. K. pateikė teismui prašymą atnaujinti procesą byloje Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 366 straipsnio 1 dalies 9 punkto pagrindu. Pareiškėjas nurodė, kad teismas patvirtino pareiškėjo sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių su sąlyga, kuri pažeidžia pareiškėjo teisėtus interesus, nes Sutarties 2.3.1 punktas yra neįgyvendinamas. Sutartyje nėra nurodoma, per kokį terminą L. K. turtą perleis G. K., kokio notarinio sandorio pagrindu, nėra nustatyta teisinių pasekmių L. K. neįvykdžius sutartyje įtvirtinto įsipareigojimo.
4. Vilniaus regiono apylinkės teismas 2021 m. lapkričio 15 d. nutartimi atnaujino bylos dalies dėl santuokos nutraukimo pasekmių sutarties tvirtinimo procesą. Teismas nurodė, kad Sutarties 2.3.1 punkto sąlyga dėl savo nekonkretumo ir neapibrėžtumo nesukuria pareigos L. K. perleisti turtą G. K., o G. K. negali reikalauti tokio sandorio sudarymo. Sutarties 2.3.1 punkto sąlyga negali būti priverstinai vykdoma, jos vykdymas arba nevykdymas priklauso tik nuo L. K. valios ir noro sudaryti sandorį dėl buto perleidimo. Dėl to yra CPK 366 straipsnio 1 dalies 9 punkte įtvirtintas proceso atnaujinimo pagrindas – teismui sprendimu patvirtinus sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių yra padarytos aiškios Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 3.51 straipsnio 4 dalies taikymo klaidos, kurios galėjo turėti įtakos priimant neteisėtą sprendimą, taip pat teismo sprendimas nebuvo peržiūrėtas apeliacine tvarka.
5. Nutartimi, kuria atnaujintas procesas, teismas sustabdė bylos dalį dėl Sutarties tvirtinimo ir nustatė šalims 6 mėnesių terminą naujai sutarčiai sudaryti, pašalinant Sutarties 2.3.1 punkto trūkumus. Šalims per teismo nustatytą terminą naujos sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių nesudarius, Vilniaus regiono apylinkės teismas 2022 m. gegužės 31 d. nutartimi atnaujino bylos nagrinėjimą.
6. Atnaujinus procesą byloje, G. K. prašė panaikinti visą Sutarties 2 punktą, kuriuo sutuoktiniai pasidalijo turtą, ir taip sudaryti galimybę iš naujo ir kompleksškai spręsti turto pasidalijimo klausimą. L. K. prašė panaikinti tik Sutarties 2.3.1 punktą.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

7. Vilniaus regiono apylinkės teismas 2022 m. rugsėjo 23 d. sprendimu pakeitė Vilniaus regiono apylinkės teismo 2021 m. birželio 2 d. sprendimo dalį, kuria buvo patvirtintas Sutarties 2.3.1 punktas, ir pripažino, kad sandoris, kuriuo L. K. perleidžia G. K. 3/5 dalis buto (*duomenys neskelbtini*), esančio (*duomenys neskelbtini*), (toliau – ir Butas) yra galiojantis.
8. Teismas nurodė, kad Sutarties 2 punktu sutuoktiniai išsprendė tarpusavio turtinius klausimus. Sprendžiant turto, turtinių prievolių, pasidalijimo ir kitus turtinius klausimus, priimami kompleksiniai, vienas kitą sąlygojantys sprendimai. Todėl, nesant galimybės priverstine tvarka įvykdyti bent

vieną sutarties sąlygą dėl jos ydingumo, tampa ydingas ir visas susitarimas. Teismas vertino, kad nors Sutarties 2.3.1 punkte nenustatytas L. K. įsipareigojimas perleisti turtą, o pats punktas suformuluotas kaip sutuoktinių informacija, akivaizdu, kad juo L. K. įsipareigojo perleisti savo asmeninį turtą sutuoktiniui. Minėtą aplinkybę patvirtino ir L. K. atstovas, teismo posėdyje nurodęs, kad ši nuostata į Sutartį įtraukta dėl to, jog be jos pareiškėjas nebūtų pasirašęs sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių.

9. Teismas nusprendė, kad abi Sutarties šalys, sudarydamos Sutartį, išreiškė valią, jog L. K. perleis pareiškėjui jai priklausančią Buto dalį, tačiau nekilnojamojo turto perleidimo sandoris iki šiol neiformintas notarine tvarka L. K. užėmus pasyvią poziciją vykdamas Sutartį. Atsižvelgdamas į tai, teismas nurodė pasinaudojantis CPK 376 straipsnio 3 dalies suteikta teise viršyti pareikštus reikalavimus ir sprendė dėl šio sandorio pripažinimo galiojančiu CK 1.93 straipsnio 4 dalies pagrindu.
10. Atsižvelgdamas į tai, kad šalys negincija Sutarties 2.1 ir 2.2 punktų sąlygų, teismas konstatavo, kad G. K. savo įsipareigojimus pagal Sutarties 2 punktą įvykdė. Tuo tarpu L. K., įsipareigojusi perleisti sutuoktiniui savo asmeninį turtą sandoriu, kuriam reikalingas notarinis tvirtinimas, šio savo įsipareigojimo nevykdė. Jokių objektyvių priežasčių, trukdančių įforminti nekilnojamojo turto perleidimo sutartį, L. K. nenurodė, todėl yra teisinis pagrindas pripažinti, kad sandoris, kuriuo L. K. perleidžia pareiškėjui jai asmeninės nuosavybės teise priklausančias 3/5 dalis Buto, yra galiojantis.
11. Teismas nurodė, kad nustačius, jog sandoris yra galiojantis, sandorio notarine tvarka įforminti nebereikia, o nuosavybės teisė į 3/5 dalis Buto pareiškėjui pereina teismo sprendimo pagrindu nuo jo įsiteisėjimo.
12. Vilniaus apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal L. K. apeliacinį skundą, 2023 m. sausio 17 d. nutartimi Vilniaus regiono apylinkės teismo 2022 m. rugsėjo 23 d. sprendimą panaikino ir priėmė naują sprendimą – paliko nepakeistą Vilniaus regiono apylinkės teismo 2021 m. birželio 2 d. sprendimą.
13. Teismas nurodė, kad santuoką nutraukti bendru sutarimu norinčių sutuoktinių sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių sudaro būtent sutuoktiniai, todėl, nustatęs terminą naujai sutarčiai sudaryti pašalinant Sutarties 2.3.1 punkto trūkumus, ne teismas turi nuspręsti, kaip bus dalijamas šiame punkte nurodytas turtas, o šalys turėjo pačios sutarti dėl šios Sutarties sąlygos turinio. Pareiškėjo iniciatyva ir interesais atnaujinus procesą byloje ir teismui nustačius 6 mėnesių terminą naujai sutarčiai sudaryti, pareiškėjas, siekiantis teismo sprendimo dėl turto padalijimo peržiūrėjimo, nesiėmė aktyvių veiksmų dėl minėto punkto trūkumų šalinimo ar Sutarties pakeitimo. Šalims neįvykdžius teismo nurodymų ir minėto punkto trūkumų nepašalinus, teismas, vadovaudamasis CK 3.53 straipsnio 4 dalimi, pareiškėjo prašymą turėjo palikti nenagrinėtą. Aplinkybė, kad pareiškėjas, pasinaudojęs proceso atnaujinimo santuokos nutraukimo byloje institutu, nagrinėjamu atveju savo galimai pažeistų teisių šiuo būdu neapgynė, teismo vertinimu, neužkerta jam kelio reikšti ieškinį teisme kitais įstatymo nustatytais pagrindais.
14. Teismas pažymėjo, kad didesnę teismo aktyvumą suteikiančios teisės, kuriomis teismas naudojasi *ex officio* (pagal pareigas), skirtos viešojo intereso apsaugai tam tikrose šeimos bylose užtikrinti. CPK 376 straipsnyje įtvirtinta teismo pareiga savaime nereikia teismo pareigos būti aktyviam visose šeimos bylose ar visų byloje pareiktų reikalavimų apimtini. Ši teismo pareiga turi būti derinama su asmenų procesinio lygiateisiškumo, rungimosi ir dispozityvumo principais (CPK 6, 12, 13 straipsniai). Nagrinėjamoje byloje sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių derino abu sutuoktiniai, pareiškimą dėl santuokos nutraukimo ir Sutarties patvirtinimo pareiškėjas pasirašė susipažinęs su Sutarties tekstu. Byloje nenustatyta aplinkybių, kurios sudarytų pagrindą teismui veikti vieno iš sutuoktinių interesais. Todėl teismui šioje byloje nebuvo teisinio pagrindo pagal pareigas remtis CPK 376 straipsnyje nurodytomis teisėmis, tarp jų ir viršyti šalių pareikštus reikalavimus ir, pareiškėjui nereikškus reikalavimus pripažinti L. K. asmeninio turto perleidimo sandorį galiojančiu, savo iniciatyva nustatyti šalių sandorio turinį.
15. Teismas taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad nėra aišku, kuo remdamasis pirmosios instancijos teismas nustatė Sutarties 2.3.1 punkte nurodyto sandorio, kuris tampa šalims privalomas, turinį. Atsižvelgiant į tai, kad turtas gali būti perleidžiamas ne tik dovanojimo, bet ir pirkimo–pardavimo sandoriu, išperkamosios nuomos būdu ir kt., teismui nusprendus, jog L. K. įsipareigojo pareiškėjui 3/5 Buto dalį perleisti neatlygintinai, pirmosios instancijos teismas gynė išskirtinai tik pareiškėjo interesus, nors pagrindas tam nebuvo nustatytas. Be to, apie savo ketinimą veikti aktyviai pirmosios instancijos teismas byloje dalyvaujančių asmenų neinformavo ir jiems nesudarė sąlygų šiuo aspektu būti išklausiems.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

16. Pareiškėjas G. K. kasaciniame skunde prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2023 m. sausio 17 d. nutartį. Kasacinis skundas grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:
 - 16.1. Pirmosios instancijos teismas įsiteisėjusia nutartimi dėl proceso atnaujinimo pripažino, kad teismo sprendimu buvo patvirtinta sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių, kurios viena iš sąlygų prieštarauja imperatyvioms įstatymo nuostatomis ir pažeidžia pareiškėjo teises. Įsiteisėjusi Vilniaus regiono apylinkės teismo 2021 m. lapkričio 5 d. nutartis, kurioje konstatuota, jog Sutarties 2.3.1 punkto sąlyga nėra išdėstyta tiksliai ir aiškiai, dėl to jos vykdymas yra negalimas, o teismo sprendimas, kuriuo buvo patvirtinta tokia sutartis, negali būti laikomas teisėtu ir pagrįstu, Vilniaus apygardos teismui buvo privaloma ir turėjo prejudicinę galią.
 - 16.2. Nesutiktina su apeliacinės instancijos teismo argumentais, kad, atnaujinus procesą santuokos nutraukimo byloje, pats pareiškėjas turėjo apginti savo pažeistus interesus per terminą, teismo nustatytą naujai sutarčiai dėl santuokos nutraukimo pasekmių pateikti, o šalims neįvykdžius teismo nurodymų ir minėto punkto trūkumų nepašalinus, teismas pareiškėjo prašymą turėjo palikti nenagrinėtą. Vadovaujantis CK 3.53 straipsnio 4 dalimi, teismas turi palikti nenagrinėtą šalių prašymą dėl santuokos nutraukimo supaprastinto proceso tvarka, o ne pareiškėjo prašymą dėl proceso atnaujinimo. Pareiškėjo prašymas dėl proceso atnaujinimo jau buvo išspręstas, šiuo klausimu priimta teismo nutartis yra įsiteisėjusi.
 - 16.3. Sutarties 2.3.1 punkto vykdymas priklauso tik nuo L. K. valios, nes turtas jai priklauso asmeninės nuosavybės teise. Taigi, ne dėl pareiškėjo kaltės Sutarties 2.3.1 punktas yra neįvykdytas. Nesutiktina su apeliacinės instancijos teismo pozicija, kad pirmosios instancijos teismui šioje byloje nebuvo teisinio pagrindo *ex officio* remtis CPK 376 straipsnyje nurodytomis teisėmis ir, pareiškėjui nereikškus reikalavimus pripažinti L. K. asmeninio turto perleidimo sandorį tarp šalių galiojančiu, savo iniciatyva nustatyti šalių sandorio turinį. Pareiškėjo lūkestis įgyti Sutartyje nurodytą turtą buvo itin didelis, nes netraukus šio punkto jis nebūtų pasirašęs Sutarties tokiomis sąlygomis, kokios yra nurodytos.
 - 16.4. Išanalizavus Sutartį, savaime suprantama, kad L. K. jai asmeninės nuosavybės teise priklausančią nekilnojamąjį turtą įsipareigojo perleisti pareiškėjui neatlygintinai. Įvertinus sutuoktinių sudarytą turto balansą (vadovaujantis VI Registrų centro išrašuose pateiktais duomenimis apie nekilnojamojo turto vertę) bei pasidalijimo būdą, matyti, jog pareiškėjui tenka nekilnojamojo turto už 7484 Eur sumą, tuo tarpu kitai šaliai – už 67 511 Eur sumą. Be to, pareiškėjas ir toliau lieka solidariai atsakingas pagal bendrą prievolę kredito įstaigai iš kurios buvo imtas kreditas santuokiniam turtui įsigyti. Kad būtų užtikrintas sutuoktiniams tenkančio turto lygių dalių principas, L. K. įsipareigojo neatlygintinai perleisti pareiškėjui jai asmeninės nuosavybės teise priklausančią turtą kaip kompensaciją už jai tenkančią didesnę santuokoje įgyto turto dalį.
17. Suinteresuotas asmuo L. K. atsiliepime į kasacinį skundą prašo atmesti pareiškėjo kasacinį skundą ir Vilniaus apygardos teismo 2023 m. sausio 17 d. nutartį palikti nepakeistą. Atsiliepimas į kasacinį skundą grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:

- 17.1. Pirmosios instancijos teismas 2021 m. lapkričio 15 d. nutartimi atnaujino bylos dalies dėl Sutarties tvirtinimo procesą, bylą sustabdė ir nustatė šalims 6 mėnesių terminą naujai sutarčiai sudaryti, pašalinant Sutarties 2.3.1 punkto trūkumus. Per šį laikotarpį pareiškėjas nė karto nesikreipė į L. K. dėl Sutarties 2.3.1 punkto trūkumų šalinimo, nors procesas pirmosios instancijos teisme buvo pradėtas būtent jo iniciatyva ir interesais. Posėdžio pirmosios instancijos teisme metu pareiškėjas taip ir nesugebėjo tinkamai ir aiškiai suformuluoti, ko jis reikalauja savo pareiškimu. Pačiame pareiškime jis nurodė, kad siekia panaikinti 2021 m. birželio 2 d. Vilniaus regiono apylinkės teismo sprendimą, posėdžio metu siekė panaikinti visą Sutarties 2 punktą ir iš naujo perskirstyti tarp šalių pasidalytą turtą.
- 17.2. CK 1.93 straipsnio 4 dalis nustato, kad jeigu viena iš šalių visiškai ar iš dalies įvykdė sandorį, kuriam būtinas notaro patvirtinimas, o antroji šalis vengia įforminti sandorį notarine tvarka, teismas įvykdžiusios sandorį šalies reikalavimu turi teisę pripažinti sandorį galiojančiu. Vis dėlto nėra aišku, kodėl pirmosios instancijos teismas laikė, kad pareiškėjas įvykdė savo sandorio, kuriuo L. K. turi jam perleisti savo asmeninį turtą, dalį. Vadovaujantis teismo sprendimu, pareiškėjas neturėjo įvykdyti ir neįvykdė jokių veiksmų, kuriuos būtų galima laikyti daliniu sandorio įvykdymu, tačiau L. K. yra verčiama neatlygintinai perleisti jam savo turto dalį.
- 17.3. Atnaujinęs bylos nagrinėjimą, teismas bylą nagrinėja pakartotinai pagal bendrąsias CPK taisykles, tačiau neperžengdamas ribų, kurias apibrėžia proceso atnaujinimo pagrindai (CPK 370 straipsnio 4 dalis). Pareiškėjui pareiškus pareiškimą dėl proceso atnaujinimo ir teismui priėmus nutartį atnaujinti procesą, nagrinėjamos bylos faktinį proceso atnaujinimo pagrindą sudarė aplinkybės, susijusios su Sutarties 2.3.1 punkto nuostata. Kaip matyti iš Vilniaus regiono apylinkės teismo 2021 m. lapkričio 15 d. nutarties, neatitinkančia CK 3.53 straipsnio 4 dalies reikalavimų teismas laikė Sutarties sąlygą, išdėstytą Sutarties 2.3.1 punkte. Todėl pirmosios instancijos teismas bylos dalį dėl Sutarties tvirtinimo sustabdė ir nustatė šalims 6 mėnesių terminą naujai sutarčiai sudaryti, pašalinant Sutarties 2.3.1 punkto trūkumus.
- 17.4. Pirmosios instancijos teismas nepagrįstai vadovavosi CPK 376 straipsnio 3 punktu, nes šeimos bylose ši nuostata taikoma tik kilus būtinybei apsaugoti nepilnamečių vaikų interesus. Kilus ginčams, nesusijusiems su vaikų teisėmis ir interesais, būtinybė teismui veikti aktyviai turi būti konstatuojama ir pagrindžiama, o to pirmosios instancijos teismas akivaizdžiai nepadarė. Pareiškėjas savo pareiškimu prašė panaikinti 2021 m. birželio 2 d. Vilniaus regiono apylinkės teismo sprendimą, o ne pripažinti L. K. asmeninio turto perleidimo sandorį tarp šalių galiojančiu. Pareiškėjui nereikšmus reikalavimo pripažinti L. K. asmeninio turto perleidimo sandorį tarp šalių galiojančiu, pirmosios instancijos teismas neturėjo pagrindo priimti tokio sprendimo, kokį priėmė.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl turto padalijimo klausimo išsprendimo, kai, santuoką nutraukus abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, konstatuojama sutuoktinių susitarimo dėl bendro turto padalijimo neatitiktis įstatymo reikalavimams

18. Santuokos nutraukimą abiejų sutuoktinių bendru sutikimu reglamentuoja CK trečiosios knygos IV skyriaus antrojo skirsnio ir CPK XXXV skvriaus teisės normos. Nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių sutikimu (supaprastinto proceso tvarka) galima tada, kai sutuoktiniai sutaria ne tik dėl santuokos nutraukimo, bet ir dėl teisinių jo padarinių.
19. CK 3.53 straipsnio 2 dalyje ir CPK 539 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad kartu su prašymu nutraukti santuoką sutuoktiniai turi pateikti sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių, atitinkančią CK 3.53 straipsnyje nurodytus reikalavimus. CK 3.53 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad teismas netvirtina sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių, jeigu ji prieštarauja viešajai tvarkai ar pažeidžia vaikų, vieno iš sutuoktinių teises ir teisėtus interesus, o byla sustabdo, kol sutuoktiniai sudarys naują sutartį. Jeigu sutuoktiniai nevykdo teismo nurodymų dėl sutarties turinio, teismas prašymą palieka nenagrinėtą.
20. Taigi, sutuoktiniai nutraukti santuoką supaprastinto proceso tvarka gali tik tuo atveju, jeigu prašymas nutraukti santuoką ir sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių atitinka CK ir CPK normų reikalavimus, t. y. neprieštarauja viešajai tvarkai ir nepažeidžia sutuoktinių, jų nepilnamečių vaikų, vieno arba abiejų sutuoktinių kreditorių teisėtų interesų. Teismas, prieš tvirtindamas sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių byloje dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, turi pareigą ne tik patikrinti, ar sutartyje sutuoktiniai aptarė visus klausimus, kurie pagal CK 3.53 straipsnio 3 dalį turi būti aptarti, bet ir įvertinti, ar sutarties sąlygos neprieštarauja viešajai tvarkai, ar iš esmės nepažeidžia sutuoktinių nepilnamečių vaikų ar vieno sutuoktinio teisių ir teisėtų interesų (CK 3.53 straipsnio 4 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. liepos 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-215-381/2023, 22 punktą).
21. Sutartyje dėl santuokos nutraukimo pasekmių, be kita ko, turėtų būti nurodyta, kokiomis dalimis dalijamas sutuoktinių bendras turtas ir koks turtas priteisiamas kiekvienam sutuoktiniui (CK 3.117, 3.123 straipsniai). Pagal CK 3.117 straipsnio 2 dalį nuo sutuoktinių bendro turto lygių dalių principo galima nukrypti tik šio kodekso nustatytais atvejais. Iš šios įstatymo normos išplaukia, kad teismas, vertindamas sutarties teisėtumą, privalo žinoti, ar turtas dalijamas po lygiai, o jeigu jis sutuoktinių dalijamas nukrypus nuo lygių dalių principo, tai – dėl kokių aplinkybių, ar jos atitinka įstatymo nustatytus kriterijus (CK 3.123 straipsnis). Pagal įstatymą turtas padalijamas natūra, atsižvelgiant į abiejų sutuoktinių bendro turto dalis ir daiktų vertę; jeigu natūra turto negalima padalyti pagal sutuoktiniams tenkančias dalis, vienas sutuoktinis privalo sumokėti kitam sutuoktiniui atitinkamo dydžio kompensaciją pinigais (CK 3.117 straipsnio 3 dalis, 3.127 straipsnio 3 dalis). Sutuoktiniai sutartyje dėl santuokos nutraukimo pasekmių privalo aiškiai išspręsti šiuos bendro turto padalijimo klausimus, kad teismai galėtų įvertinti sutarties sąlygų dėl turto padalijimo teisėtumą. Pripažintinos iš esmės pažeidžiančios vieno sutuoktinio teises ir teisėtus interesus sutarties sąlygos, kai šalių sutarimu, tačiau be teisinio pagrindo, vadinasi – neteisėtai, apribojamos vieno sutuoktinio turinės ar asmeninės neturtinės teisės (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. kovo 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-96/2007).
22. Sutartyje dėl santuokos nutraukimo pasekmių šalys, visų pirma, privalo aptarti turto, įgyto po santuokos sudarymo ir esančio bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe, padalijimo klausimą, t. y. susitarti, koks santuokoje įgytas turtas atitenka vienai šaliai, koks – kitai. Tačiau šalys sutartyje dėl santuokos nutraukimo pasekmių gali aptarti ir kito turto, priklausančio šalims ar vienai iš jų, teisinio režimo ir (arba) padalijimo klausimą: pavzdžiui, turto, kuris yra vieno sutuoktinio asmeninė nuosavybė, tačiau santuokos metu šis turtas buvo iš esmės pagerintas sutuoktinių bendromis lėšomis arba kito sutuoktinio asmeninėmis lėšomis ar darbu; turto, įgyto iki santuokos sudarymo jungtinės veiklos pagrindu; ir pan. Kitaip tariant, sutartyje dėl santuokos nutraukimo pasekmių šalys gali aptarti viso šalių turto (tik įgyto santuokoje, tiek iki santuokos sudarymo, tiek sutuoktinių bendrosios jungtinės ar dalinės nuosavybės teise, tiek ir asmeninės nuosavybės teise) teisinį režimą po santuokos nutraukimo. Pažymėtina, kad turto priskyrimas vieno iš sutuoktinio asmeniui turtui bendru sutarimu gali turėti itakos tam, kaip sutuoktiniai susitarė dėl kitų klausimų sutartyje dėl santuokos nutraukimo pasekmių (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. liepos 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-215-381/2023, 24, 25 punktai).

23. Kasacinio teismo praktikoje laikomasi nuoseklios pozicijos, kad santuokos nutraukimo padarinių klausimai turi būti sprendžiami toje pačioje byloje kaip ir santuokos nutraukimas ir tik išimtiniais atvejais galimas tokiu reikalavimų sprendimas atskiroje byloje. Tokia pozicija yra grindžiama nuostata, kad tik visus klausimus sprendžiant kompleksiskai galima tinkamai išsiaiškinti ir nuspręsti dėl visų santuokos nutraukimo padarinių, nes šiu klausimų sprendimas dažnai tarpusavyje glaudžiai susijęs. pavyzdžiui, išlaikymo vaikui priteisimas turtu (CK 3.196 straipsnio 1 dalies 3 punktas) gali turėti itakos sprendžiant dėl turto padalijimo tarp buvusių sutuoktinių (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. kovo 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-141-378/2017, 15 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika). Todėl tiek šalys, tiek teismas turi siekti, kad visi turiniai sutuoktinių klausimai būtų išspręsti santuokos nutraukimo byloje (pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-95-403/2018, 27 punktas). Nurodyti reikalavimai taikytini nepriklausomai nuo to, kokia santuokos nutraukimo procedūra taikoma – santuokos nutraukimas ginčo teise (dėl kito sutuoktinio kaltės) ar ypatingąja teise (abiejų sutuoktinių bendru sutikimu ar vieno sutuoktinio prašymu). Išimtis, kai santuoka nutraukiama, tačiau bendras turtas nepadalijamas, neturėtų būti išplečiama ir taikoma tokiu būdu, kad turtas apskritai nebūtų dalijamas arba jo padalijimas nusitęstų neapibrėžtam laikui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. liepos 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-375/2014; 2023 m. liepos 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-215-381/2023, 15 punktas).
24. Kasacinio teismo praktikoje taip pat pažymėta, kad šreikšta sutuoktinių valia tiek dėl santuokos nutraukimo, tiek dėl jos nutraukimo padarinių yra viena iš esminių CK 3.51 straipsnyje nustatytų teisiniu salygų, leidžiančių bylą nagrinėti supaprastinto proceso tvarka. Istatyme nenustatyta, kad teismas galėtų patvirtinti sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių dalį, o dėl likusių klausimų palikti prašymą nenagrinėti. Toks aiškinimas lemia, kad būtų galima apeliuoti imperatyvu įstatymo reikalavimą santuokos nutraukimo byloje išspręsti visus klausimus, susijusius su santuokos nutraukimo padariniais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. liepos 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-375/2014).
25. Nagrinėjamoje byloje, kuri pradėta nagrinėti kaip byla dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, procesas buvo atnaujintas teismui nusprendus, kad šalių sudarytos sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių 2.3.1 punkto nuostata neatitinka įstatymo reikalavimų, nes pažeidžia vieno iš sutuoktinių – G. K. – interesus. Nors Sutarties 2.3.1 punkto sąlyga yra susijusi su L. K. asmeninės nuosavybės teise priklausančio turto perdavimu, byla nagrinėję teismai nustatė, kad ši sąlyga yra neatsieama šalių susitarimo dėl bendro turto padalijimo dalis, be kurios G. K. Sutarties nebūtų sudaręs. Teismo nustatytu terminu šalys naujos sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių, kuria būtų pašalinti teismo nurodyti trūkumai, teismui nepateikė. Taigi, nagrinėjamoje byloje susiklostė procesinė situacija, kai, esant įsiteisėjusiam teismo sprendimui nutraukti santuokinių bendru sutikimu, teismui atnaujintame procese iš naujo sprendžiant tik bendro turto padalijimo klausimą, tarp buvusių sutuoktinių kilo ginčas dėl turto padalijimo.
26. Pirmosios instancijos teismas, konstatavęs, kad abi Sutarties šalys, sudarydamos Sutartį, išreiškė valią, jog L. K. notariniu sandoriu perleis pareikšėjui jai priklausančią buto dalį, tačiau L. K. sandorį vengia įforminti, sandorį pripažino galiojančiu CK 1.93 straipsnio 4 dalies pagrindu. Tuo tarpu apeliacinės instancijos teismas, pripažinęs, kad pirmosios instancijos teismas, nesant tam teisinio pagrindo, viršijo byloje pareikštus reikalavimus ir pripažino sandorį galiojančiu tinkamai nenustatęs šio sandorio turinio, pirmosios instancijos teismo sprendimą panaikino ir paliko galioti Vilniaus regiono apylinkės teismo 2021 m. birželio 2 d. sprendimą. Tokiu būdu po kasacinę tvarką apskustos apeliacinės instancijos teismo nutarties priėmimo liko galioti teismo patvirtinta šalių sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių kartu su 2.3.1 punkto sąlyga, pripažinta neatitinkančia įstatymo reikalavimų įsiteisėjusia Vilniaus regiono apylinkės teismo 2021 m. lapkričio 15 d. nutartimi, kuria atnaujintas nagrinėjamos bylos procesas.
27. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad, procesą atnaujinus pirmosios instancijos teismo nutartimi, byloje dalyvaujantys asmenys turi teise ginčyti tokio atnaujinimo teisėtumą ir pagrįstumą tiek apeliacine, tiek kasacine tvarka, įtraukdami argumentus dėl proceso atnaujinimo teisėtumo į apeliacinį skundą dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo, priimto išnagrinėjus atnaujinta bylą iš esmės (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. spalio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-153-969/2020, 30 punktas). Tačiau, kaip matyti iš nagrinėjamos bylos duomenų, nė vienas iš šioje byloje dalyvaujančių asmenų apeliaciniame procese nekėlė proceso atnaujinimo teisėtumo klausimo. Apeliacinės instancijos teismas skundžiamą nutartimi taip pat nekonstatavo, kad procesas nagrinėjamoje byloje buvo atnaujintas nepagrįstai, nepažeidęs Vilniaus regiono apylinkės teismo 2021 m. lapkričio 15 d. nutarties išvadų dėl Sutarties 2.3.1 punkto sąlygos neatitikties įstatymo reikalavimams. Esant tokioms aplinkybėms teisėjų kolegija pripažįsta teisiskai pagrįstu kasacinio skundo argumentą, kad skundžiamą apeliacinės instancijos teismo nutartį prieštarauja šioje byloje priimtai įsiteisėjusiai teismo nutarčiai dėl proceso atnaujinimo, todėl vien dėl šios priežasties negali būti pripažinta teisėta ir pagrįsta.
28. Apeliacinės instancijos teismas priimtą procesinį sprendimą iš esmės grindė tuo, kad pareiškėjas, kurio iniciatyva procesas byloje buvo atnaujintas, nebuvo pakankamai aktyvus siekdamas teismo nutartyje dėl proceso atnaujinimo nustatytų Sutarties trūkumų pašalinimo, tuo tarpu teismui nebuvo įstatyme nustatyto pagrindo veikti aktyviai sprendžiant sutuoktinių turto padalijimo klausimą. Teisėjų kolegija tokią apeliacinės instancijos teismo išvadą pripažįsta teisiskai nepagrįsta.
29. Nors kasacinio teismo praktikoje ištis laikomasi pozicijos, kad CPK 376 straipsnyje įtvirtinta teismo pareiga savaime nereiškia teismo pareigos būti aktyviam visose šeimose bylose ar visu byloje pareikštu reikalavimų apimtini ir turi būti derinama su asmenų procesinio lygiateisiškumo, rungimosi ir dispozityvumo principais, ginčo, nesusiėjusiu su valku teisėmis ir interesais, atveju būtinybe teismui veikti aktyviai atitinkamai pagrindžiant konkrečios bylos aplinkybėmis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus plenarinės sesijos 2010 m. gegužės 20 d. nutarimas civilinėje byloje Nr. 3K-P-186/2010), sprendžiamas dėl tokios būtinybės nagrinėjamoje byloje nebuvimo apeliacinės instancijos teismas neatsižvelgė į šioje byloje susiklosčiusią išskirtinę procesinę situaciją, t. y. į tai, kad sutuoktinių ginčas dėl turto padalijimo yra sprendžiamas atnaujintame procese, teismui konstatavus sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių salygų teisėtumo kontrolę pagal įstatymą pavesta atlikti teismui (CK 3.53 straipsnio 3 dalis), nėra pateisinama situacija, kai įstatymo reikalavimų neatitinkančią sutartį patvirtinantis teismo procesinis sprendimas paliekamas galioti motyvuojant vien į teismą besikreipusios šalies nepakankamu procesiniu aktyvumu.
30. Teisėjų kolegija taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad skundžiamą apeliacinės instancijos teismo nutartį yra prieštaringa – motyvuojamojoje nutarties dalyje nurodęs, kad pirmosios instancijos teismas, vadovaudamasis CK 3.53 straipsnio 4 dalimi, pareiškimą turėjo palikti nenagrinėtą, apeliacinės instancijos teismas pats tokio procesinio sprendimo nepriėmė, nepateikdamas dėl to iš esmės jokių motyvų. Kita vertus, teisiskai pagrįstai pripažintini kasacinio skundo argumentai, kad pareiškimo dėl santuokos nutraukimo sutuoktinių bendru sutikimu palikimas nenagrinėto šioje proceso stadijoje nebebuvo galimas procesui esant atnaujintam tik dėl bylos dalies dėl santuokos nutraukimo pasekmių sutarties tvirtinimo, tuo tarpu tik pareiškimo dalies dėl bendro turto padalijimo palikimas nenagrinėtos neatitiktų įstatymo ir kasacinio teismo formuojamos praktikos, reikalaujančios sutuoktinių bendro turto padalijimo klausimą išspręsti būtent santuokos nutraukimo byloje (šios nutarties 23, 24 punktai).
31. Pasisakydamas dėl situacijos, kai, esant įsiteisėjusiam teismo procesiniam sprendimui dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, tarp sutuoktinių kyla ginčas dėl bendro turto padalijimo, kasacinis teismas yra išaiškines, kad jei teismas, santuokai jau esant nutrauktai, pareiškimo dalį dėl bendro turto padalijimo paliktų nenagrinėti, nebūtų jokio procesinio instrumento, kuris įpareigotų šalį vėliau padalyti bendrą turtą susitarimu ar reikšti atitinkamą ieškinį teisme. Tai lemia teisiniu santykiu nestabilumą ir buvusių sutuoktinių turto, buvusio bendraia nuosavybe, statuso neapibrėžtumą. Turto padalijimo klausimas turėtų būti sprendžiamas toje pačioje byloje, kurioje sutuoktiniai siekia nutraukti ar jau nutraukė santuoką, o pareiškimo dalies palikimas nenagrinėtos šiai taisyklei prieštarautu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. liepos 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-375/2014). Taigi, susiklosčius tokiai procesinei situacijai kaip nagrinėjamoje byloje, teismas turėjo pareigą iš esmės išspręsti buvusių sutuoktinių turto padalijimo klausimą, esant būtinybei veikdamas aktyviai savo

iniciatyva.

32. Kita vertus, teisėjų kolegija pripažįsta teisiskai pagrįstomis apeliacinės instancijos teismo išvadas, kad, pripažindamas turto perleidimo sandorį galiojančiu, pirmosios instancijos teismas neteisingai aiškino ir taikė CK 1.93 straipsnio 4 dalį bei pažeidė proceso teisės normų, reglamentuojančių bylos dalyvaujančių asmenų teisę būti išklausytiems, reikalavimus, todėl pirmosios instancijos teismo priimtas sprendimas taip pat negali būti paliktas galioti.
33. CK 1.93 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad jeigu viena iš šalių visiškai ar iš dalies įvykdė sandorį, kuriam būtinas notaro patvirtinimas, o antroji šalis vengia įforminti sandorį notarine tvarka, teismas įvykdžiusios sandorį šalies reikalavimu turi teisę pripažinti sandorį galiojančiu ir tokiu atveju sandorio po to įforminti notarine tvarka nebereikia. Taigi šioje teisės normoje įtvirtinta išimtis, kai teismas gali pripažinti galiojančiu sandorį, kuriam įstatymo nustatyta privaloma notarinė forma ir kuris sudarytas šios nesilaikant.
34. Kasacinio teismo praktikoje, aiškinant CK 1.93 straipsnio 4 dalyje įtvirtintos teisės normos turinį, nurodoma, jog tam, kad teismas galėtų pripažinti sandorį galiojančiu, būtinos tokios sąlygos: pirmą, sandoris yra dvišalis; antra, viena sandorio šalis visiškai arba iš dalies įvykdė sandorį; trečia, kita sandorio šalis vengia įforminti sandorį notarine tvarka. Nustačius, kad nėra bent vienos iš nurodytų sąlygų, nėra pagrindo pripažinti sandorį galiojančiu pagal CK 1.93 straipsnio 4 dalį. Šios normos taikymui taip pat yra svarbu tai, kad būtų akivaizdžiai šalių valia ne tik sudaryti, bet ir įvykdyti sandorį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. balandžio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-7-120-701/2022, 75 punktą ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika). Konkreti sutartis gali būti sudaryta tik suderinta šalių valia, nukreipta į pageidaujamo civilinių teisinių santykių sukūrimą, pakeitimą ar nutraukimą. Todėl teismas, pripažindamas sandorį galiojančiu, pirmiausiai turi nustatyti sandorio, t. y. šalių susitarimo, nors ir netinkamai įforminto (nepatvirtinto notaro), faktą. Jeigu šalys nebuvo pasiekusios susitarimo, teismas negali pripažinti sandorio galiojančiu, nes tai iš esmės reikštų, kad teismas patvirtina tam tikrą sandorį ir sukuria šalių teises ir pareigas, dėl kurių šalys anskritai nebuvo susitarusios (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. kovo 1 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-70/2010; 2011 m. balandžio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-151/2011).
35. Teisėjų kolegija pažymi, kad iš pirmosios instancijos teismo sprendimo turinio nėra aišku, kokį konkrečiai tarp šalių sudarytą sandorį teismas pripažino galiojančiu. Teismo sprendimo motyvuojamojoje dalyje nurodoma tiek tai, kad tai yra „nekilnojamojo turto perleidimo sandoris“, „sandoris, kuriuo L. K. perleidžia G. K. jai asmeninės nuosavybės teise priklausančias 3/5 dalis buto, esančio (*duomenys neskelbtini*)“, tiek tai (sprendžiant dėl kitos šalies sandorio įvykdymo), kad tai yra dvišalis sutuoktinių turto pasidalijimo sandoris (sutartis dėl santuokos nutraukimo pasekmių). Atkreiptinas dėmesys, kad sutarčiai dėl santuokos nutraukimo pasekmių (ir jos daliai dėl turto padalijimo) notaro patvirtinimas nėra būtinas, tuo tarpu neatlygintinis nekilnojamojo turto perleidimo sandoris (dovanojimo sutartis) yra vienašalis sandoris, todėl nė vienas iš teismo sprendime nurodytų sandorių neatitinka CK 1.93 straipsnio 4 dalies sąlygų. Kita vertus, nei iš Sutarties 2.3.1 punkto lingvistinės formuluotės („Šalys informuoja, kad šį turį L. K. perleis G. K. notarinio sandoriu“), nei iš šalių procesinės pozicijos bylos nagrinėjimo metu nėra pagrindo daryti išvada, kad šalių susitarimas buvo toks, jog L. K. perleidžia jai nuosavybės teise priklausančią turta G. K. sutartini dėl santuokos nutraukimo pasekmių, o šia sutartimi prisiimtas L. K. įsipareigojimas tai padaryti ateityje pats savaime nesukuria G. K. nuosavybės teisės į ginčą turį.
36. Pritartina ir apeliacinės instancijos teismo išvadai, kad iš pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvų nėra aišku, kuo remdamasis teismas nusprendė, jog Sutarties 2.3.1 punkte minimas notarinis turto perleidimo sandoris turėjo būti neatlygintinis. Kasaciniame skunde dėstoma pozicija, kad turtas jam turėjo būti perleistas kaip kompensacija už L. K. tenkančią didesnę bendro turto dalį, pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvuose neatspindėta, t. y. ši teismo sprendimo dalis nėra tinkamai motyvuota.
37. Apeliacinės instancijos teismas taip pat pagrįstai konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas, nusprendęs viršyti byloje pareikštus reikalavimus ir spresti dėl CK 1.93 straipsnio 4 dalies taikymo, turėjo apie tai informuoti byloje dalyvaujančius asmenis ir sudaryti jiems sąlygas šiuo klausimu būti išklausytiems, o to nepadares priėmė siurprizinį sprendimą. Tokio pobūdžio procesinis pažeidimas kasacinio teismo praktikoje pripažįstamas pakankamu pagrindu panaikinti teismo sprendimą, jei dėl jo galėjo būti neteisingai išspręsta byla (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. rugsėjo 29 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-214-1075/2022 48 punktą).
38. Nurodyti materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimai sudaro pagrindą panaikinti byloje priimtus apeliacinės ir pirmosios instancijos teismų procesinius sprendimus ir bylą grąžinti iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui, atsižvelgiant į toliau šioje nutartyje pateikiamus išaiškinimus (CPK 360 straipsnis, 362 straipsnio 2 dalis).
39. Pirmą, kasacinio teismo praktikoje laikomasi pozicijos, kad tuo atveju, kai, nutraukus santuoką sutuoktinių bendru sutikimu, vėliau tarp jų kyla ginčas dėl turto padalijimo ir nauja sutartis teismui tvirtinti nepateikiama, turto padalijimo klausimas teismo gali būti sprendžiamas atsižvelgiant į anksčiau tarp šalių sudarytą sutartį tiek, kiek šalių susitarimo turinys gali būti teismo nustatytas ir nepažeidžia įstatymo reikalavimų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. liepos 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-375/2014). CK 6.195 straipsnyje nustatyta, kad jeigu šalys neaptarė tam tikrų sutarties sąlygų, reikalingų sutarčiai įvykdyti, tai šias sutarties spragas vienos iš šalių reikalavimu gali pašalinti teismas, nustatydamas atitinkamas sąlygas, atsižvelgdamas į dispozityviasias teisės normas, šalių ketinimus, sutarties tikslą ir esmę, sąžiningumą, protingumą ir teisingumo kriterijus. Pagal CK 6.35 straipsnio 3 dalį, teismas gali nustatyti prievolės vykdymo terminą, jeigu to reikalauja prievolės prigimtis, o šalys nebuvo jo nustačiusios. Atsižvelgiant į tai, kad nutartimi, kuria atnaujintas procesas šioje byloje, Sutarties 2.3.1 punkto neatitiktis įstatymo reikalavimams buvo konstatuota dėl šio punkto nepakankamo apibrėžtumo, dėl kurio šiame punkte įtvirtinta sąlyga negali būti priverstinai vykdoma, nagrinėjant bylą iš naujo pirmiausia turėtų būti išaiškintas Sutarties 2.3.1 punkte įtvirtinto šalių susitarimo turinys ir vertinama, ar šis neapibrėžtumas galėtų būti pašalintas teismui taikant nurodytus institutus.
40. Antra, pirmosios instancijos teismas pagrįstai nurodė, kad sutarties dėl santuokos nutraukimo teisinių pasekmių dalimi esantis susitarimas dėl turto padalijimo yra savarankiškas, kompleksinis susitarimas (sutartis). Vadovaujantis CK 6.226 straipsnio 1 dalimi, vienos iš sutarties sąlygų negaliojimas nedaro negaliojančios visos sutarties, išskyrus atveis, kuriais šalys be tos sąlygos nebūtų sudariusios sutarties. Atsižvelgiant į šioje byloje teismų nustatytą aplinkybę, kad G. K. tokio susitarimo nebūtų sudaręs neįtraukus į Sutartį 2.3.1 punkto, konstatuotina, kad, nesant galimybės pašalinti Sutarties 2.3.1 punkto trūkumą ir dėl šios priežasties pripažinus šią Sutarties punktą negaliojančiu, teismas turėtų iš naujo spręsti dėl viso bendro buvusių sutuoktinių turto padalijimo. Iš esmės to byloje ir siekė pareiškėjas, prašydamas panaikinti visą Sutarties 2 punktą, kuriuo sutuoktiniai pasidalijo turta, ir sudaryti galimybę iš naujo ir kompleksiskai spresti turto pasidalijimo klausimą. Esant tokioms aplinkybėms, šalims turi būti sudarytos sąlygos pateikti sutartį dėl kitokio bendro turto padalijimo arba pareikšti savarankiškus reikalavimus dėl turto padalijimo šioje byloje (CPK 443 straipsnio 7 dalis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

41. Kadangi byla grąžinama iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui, byloje patirtų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo klausimas paliktinas spręsti šiam teismui.

nutaria:

Panaikinti Vilniaus regiono apylinkės teismo 2022 m. rugsėjo 23 d. sprendimą ir Vilniaus apygardos teismo 2023 m. sausio 17 d. nutartį ir bylą gražinti iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjos Goda Ambrasaitė-Balynienė

Danguolė Bublienė

Jūratė Varanauskaitė

